

SZABADSÁG

POLITIKAI NAPILAP.

Előfizetési árak:

Helyben: Negyedévre . . .	3 korona.
Égészévre	12 "
Vidékre Negyedévre . . .	5 "
Égészévre	20 "

Felelős szerkesztő:
Rudnyánszky Gyula

Kiadó laptulajdonos:
László József.

— Egyesszám ára 4 fillér. —
Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Debrecen, Csapó-utca. Telefon 275.

Visszapillantás.

A magyar parlament történetében forduló ponthoz értünk. Erős a hitünk, hogy népképviselői intézményünknek egy jobb, produktívabb korszaka lesz az a melyik most következik. A magyar parlamentárizmus hullámai méltóságjeljesebben fognak tova hömpölyögni raezionálisan szabályozott mederben. Az obstrukció romboló vizáradásai pedig a nemzeti munka zsenge vetéseit elpusztítani kevésbé fogják. Nem élünk illúziókban. Tudjuk, hogy a többség és vezére a magyar népképviselői intézmény érdekében folytatott küzdelmüknek végére még el nem jutottak. Nagy és nehéz munka ez is, a mi még hátra van. A legnehezebbjén azonban túl vagyunk. És ha a szabadelvű tábor a lezajlott ütközetet olyan imponáló erővel vitta meg, ebben garanciát látunk arra nézve, hogy meg fogja állni helyét a következő küzdelmekben is.

Hogy lesz, mint lesz a közel jövő, avval e pillanatban és e helyen foglalkozni nem óhajtunk. Visszapillantást akarunk vetni a magyar parlament utolsó két esztendejére, hogy a logika világánál mutassunk rá a kényszerű következményre: más, mint a mi legutóbb történt, nem is történhetett.

Két esztendeje, december havában, az akkor kormányzása delelőjen álló Széll-kabinet indemnitást kért a képviselőháztól. Az ellenzék obstrukcióval válaszolt. Miért obstruált? Mi volt a sérelme? Ki tudná megmondani, a mikor ők maguk sem tudták! Obstruáltak, hogy választóik szemében valamit tenni látszanak. Nyíltan hirdették, hogy a maguk lejárásától félnek, ha valami „akciót” nem kezdenek.

Kezdet-e valaha ellenzék frivolabb lelkiismeretlenséggel obstrukciót? Ez az eset valóban példátlanul fog maradni örök időkre a parlamentek történetében! Odabent a tanácskozóteremben az ellenzék azt hirdette, hogy ők demostálni akarják Ausztriával szemben, miszerint a magyar képviselőház mindenre nem kapható. Elérték pedig épen a szándékuk ellenkezőjét. Mert a Körber-kabinet épen a Széll-kormány parlamenti pozíciójának megkönyülésében bizakodva erőszakolta a Bánffy-Badeni-egyezség felforgatását. Az eszevezett ellenzéki akció végre karácsonyra csendesen kimult. Ekkor azután Széll Kálmán a karácsony és ujesztendő néhány napi spáciumában, a parlament béklyóitól felszabadulva, megköthette a híres szilveszter-éjszakai megállapodásakat.

Ez a decemberi, frivol és célnélkül portyázó obstrukció azonban azóta egy pillanatra sem ült el. Majd kiujult, majd lappongott, de merjük állítani, hogy a legutóbbi két esztendőben a magyar parlament teljes munkaképességének birtokában egy pillanatig sem volt. Mert ez a munkaképesség legfeljebb csak egy budget, egy indemnitás vagy egy-két közömbös törvényjavaslat elintézésének lehetőségére terjedt ki. Nehéz, a vélemények hevesebb ütközésével járó kérdések körül azonban állandóan ott settenkedett az obstrukció sötét kísértete.

A függetlenségi párt terroriztikus, demagóg fiatalsága várta, leste az alkalmat, mikor ragadhatja magához a vezetését. Aldatlan, vezedelmekkel terhes, egészségtelen szituáció volt ez, a mely nem teremhetett más gyümölcsöt, mint a katonai kérdésekben kitört obstrukciót. A mi történt, az még emlékében van mindannyiunknak. Emlékezzünk rá, hogy az ellentállás kifejezetten a katonai létszám emelése ellen irányult. Kossuth Ferenc, a függetlenségi és 48-as párt nevében határozati javaslatot terjesztett elő, melyben bejelenti, hogy változatlan létszám megajánlását nem akadályozzák.

Ezután jött egy időpont, a mikor az urakat a szavuknál fogták. A Széll-kabinet visszalépett és jött Héderváry, követelvén, a változatlan létszám megajánlását. És itt csunya, disztelen epizód következett a függetlenségi párt politikai történetében. A párt lekötötte szavát Hédervárynak. Kossuth, a vezér felkereste Héderváry grófot, kijelentette neki, hogy sziklára épít, a mikor arra alapítja kabinetje megalakítóját, hogy a függetlenségi párt a változatlan ujonclétszám megajánlását nem akadályozza. Ezt a párt nevében az elnök kijelentette. A párt pedig meghazudtolta önmagát is, vezérét is. Szavát megszegte. Az ujoncok megajánlását obstrukcióval megakadályozta. Talán ekkor érlelődött meg először a nemzet széles rétegeiben a meggyőződés, hogy az obstrukcióval tárgyalni bűn és veszedelem. . . . Ekkor már kezdett derengeni annak a belátása, hogy rózsavízzel ezt a veszedelmes tüzet eloltani nem lehet.

Egyelőre azonban az obstrukció tobzódott tovább. Vitte az országot krízisből, krízisbe, veszedelemből veszedelembé. Elsepert kormányokat, anyagi bajokba döntötte az országot, fegyver alá kergette a családfenntartó póttartalékosokat . . .

Végre jött Tisza István gróf. Ez a férfi nem elégedett meg azzal, hogy az akut szimptomákat eltüntesse. A lappangó obstrukció erő sorvasztó nyavalyája ellen fordult. Az obstrukció ellen, mely cél és ok híján vegetált, merőben technikaivá változott. A magyar parlament normális élete egyesek személyétől függött. Megattól, hogy egy csoport a maga vélt politikai erősödése érdekében, mikor látja szükségesnek felforgatni az egész országot. Tisza István h. igéretet tett a nemzetnek, hogy evvel az anarkiával leszámol. Ahoz kétség nem férhet, hogy keztyüs kézzel a csatába nem mehetett. Gyengébb eszközökkel ő sem küzdhetett mint azok, a kik vele szemben állottak.

Tisza gr. ma mint férfi áll az ország előtt, mint erős és meggyőződéstől áthatott férfi. Mint olyan ember, a ki elfogja végezni azt is, a mi még hátra van. Azután pedig dolgozni fog, mert a munkára több a hajlandósága, mint a hadakozásra sa csatát a munka zavartalan biztosítására vivja meg.

Szabadelvűek nagygyűlése.

Saját tudósítónktól.

Budapest, nov. 20.

Ma délelőtt 11 órakor tartották meg a fővárosi szabadelvű polgárok nagygyűlését a fővárosi Vigadó nagytermében. Az óriási helyiséget egészen megtöltötte a közönség, a karzat pedig előkelő hölgyekkel volt tele. Az emelvényen a fővárosi szabadelvűpártok vezérégyéniségein kívül helyet foglalt Márkus József polgármester, Halmos János polgármester, Láncei Leó a budapesti kereskedelmi és iparkamara elnöke, Hatvany Deutsch Sándor főrendiházi tag, Concha Győző egyetemi tanár, számos fővárosi bizottsági tag és más előkelőség.

11 órakor jelent meg a teremben gr. Tisza István miniszterelnök a kormány Budapestben időző valamennyi tagjával, Berzeviczy Albert dr., Nyíry Sándor, Lukács László, Cseh Ervin, Talián Béla, Plósz Sándor, Khuen-Héderváry Károly gr. miniszterekkel, valamint az országgyűlési szabadelvűpárt rendkívül sok tagjával. A belépő kormányelnököt a közönség nagy lelkesedéssel fogadta.

Kautz Gyula elnök a gyűlést megnyitván ismertette annak politikai irányát. Az ország fővárosának polgársága — úgy mond — már unós-untig megelégedte azt a minden alkotmányos és szabadsági fogalommal merőben ellenkező, lelketlen és lelkiismeretlen magatartást, a mely parlamentünk alsó házában egy jelentéktelen, de a házszabályok hiányos voltánál fogva szomorú jelentőségűvé vált töredéke által követtetett, jelesül: obstruktionális jellegénél fogva, a legnagyobb visszaéléseket szülte; minden szabályos tárgyalást és törvényhozási működést lehetlenné tett: (Ugy van! Ugy van!) a majo-

ritást egy törpe minoritás kényének és szélségeinek (majdnem azt mondhatni: terrorizmusának) vette alá, minden produktív polgári munkásságot, forgalmat és üzletéletet megbénított.

Ezeknek következtében összegyűltünk hogy kifejezést adjunk abbéli meggyőződésünknek, hogy a kormányelnöknek az obstrukció megfékezésére irányzott akcióját, mely a parlamenti rend és tekintély helyreállítását veszi feladatul, s nem a szabad szőlésjognak, (mint az ellenzék váltig hangoztatja) elkobzására, hanem csak az elkerülhetetlenül szükségesnek mutatkozó megszorítására céloz: csak teljes mértékben helyesljük és pártoljuk (Élénk helyeslés.)

Tisza István gróf miniszterelnök, a kit szünni nem akaró éljenzéssel fogadtak, következő beszédet mondotta: T. uraim, azt mondják, hogy államesiny az, a mit elkövetünk, nem igaz. Államesiny az, ha a korona usurpálja az országgyűlés jogát, államesiny az, ha az országgyűlés a korona jogait rövidíti meg, de az, ha valamely alkotmányos tényező a jogot, a melyet gyakorolnia kell, a melynek gyakorlására hivatva van, a rendes formák betartásával képtelen gyakorolni, képtelen azért, mert ezen formák hézagaival és gyarlóságaival magának az alkotmányos helyzetnek felforgatására visszaélnék illetéktelen tényezők, ha akkor ez az illetékes tényező a forma megsértésével gyakorolja feladatát, ezzel nem hogy megsértene, de egyenesen érvényre emeli és győzelemre viszi az alkotmányosság alapelveit.

(Hosszas, élénk éljenzés.) mert hiszen, t. uraim, van-e alkotmányosabb tényező a világon, mint a nemzeti akarat és nyilvánulhat-e meg a nemzeti akarat másként, mint törvényesen megválasztott és a képviselőházban összegyűlt képviselői útján, még pedig a dolog természeténél fogva a képviselőház többsége által. (Ugy van! Élénk tetszés.)

T. uraim, nagy kérdések, nagy hatalmak tornyosulnak a magyar nemzet előtt. Megoldás a várnak nagy ügyek és ha valaha, most döntő fontosságú momentum a nemzeti politikára nézve hogy ebben a pillanatban egy akcióképes magyar nemzet álljon itt. Higgyék el nekem, én tudom; és ha én most ebben a küzdelemben az ügyért odadobom mindenneműt, ha beviszem a küzdelembe mind azt az erőt, amelyet kifejthetek mind azt az erkölcsi tőkét, amelyet egy esztendőn át nem éppen dicstelen munkásság és fáradozás útján gyűjtöttem, akkor

engem is az törekvés vezet, hogy elérjem azt hogy midőn ezek a nagy kérdések döntésre kerülnek, annak, akit ő felsége és a nemzet bizalma erre a felelősségteljes polcra emel, amelyen én állok e pillanatban Hosszas lelkes éljenzés. Közbeszólás: Halljuk! halljuk!) de amelyen közönyös rám nézve, hogy ki fog állani akkor; hogy annak, aki ott áll, bárki legyen is az — és ez azután nem mindegy nekem sem, a nemzetnek sem — hogy annak aki, ott áll, aki felelős ez ország sorsának intézéséért, annak háta megett ne egy guzsba kötött, ne egy lenyűgözött, tehetetlenségre kárhozott és a legkülönbözőbb elemek silány szélségeinek kiszolgálókatott, de akcióképességét visszanyert, egész erejével, egész elaszticitásával előre, felfelé törekvő magyar nemzet álljon. (Hosszas zajos tetszés és helyeslés)

Császár Jenő határozati javaslatot olvasott fel, melyet a gyűlés elfogadott. A miniszterelnök beszéde után Kauz elnök a határozati javaslat elfogadását kinyilatkoztatta és az ülést bezárta. Ezután a kormány tagjai a közönség lelkes ovációi mellett elhagyták a termet.

Egyház és iskola.

Egyháztanácsülés. Tegnap délelőtt 10 órakor a református egyháztanács ülést tartott, melyen egyházi részről K. Tóth Kálmán világi részről pedig Simonffy Imre elnököl. A jegyzőkönyv hitelesítése után felolvasták a püspök meghívóját a november 29-én tartandó egyházkerületi közgyűlésre. Azután az egyház főgondnoka, Simonffy Imre az egyház nevében szép beszédet mondott a Papp-Zágonyi alapítványra felvett ösztöndíjazáshoz. Tudomásul szolgált még néhány esperesi jelentés és az albizottságoknak több feltevése. A gyűlés 12 óra után ért véget.

Protestáns estély. A debreceni evang. reform. theologia akadémia Hittanszaki Öné képző Társulat a kálvinista öntudat erősítés-céljából 1904. november hó 27-én délután 5 órakor, a főiskola dísztermében tizenkettedik Protestáns-Estélyt rendez a következő műsorral. 1. Ima, Nabukoból. Verdítől. Előadja a főiskolai énekkar. 2. A képekről előadást tart Balog Ferenc theol. tanár. 3. Judás. Irta dr. Várady Antal, szavalja Lukács Tihamér joghallgató. 4. Largo. G. F. Händel. Quartett. Előadja az akadémiai zenekör. 5. Nagyasszonyaink. Irta és felolvassa Benkeő

Viktor hittanhallgató. 6. Domján és Piroska. Irta Oláh Gábor, szavalja Benkeő Piroska urleány, Hajdunánásról. 7. Concert: Rode. Előadja Papp Mariska urleány hegedűn, Alföldy Béla tanító zongorán. 8. A munkácsi rab. Irta Jókai Mór. Előadja Varga Antal hittanhallgató. 9. Közének: a 179. dicséret 10. verse.

Napi hírek.

— **A miniszterelnök üdvözlése.** A Temesvármegyei szabadelvű párt a következő táviratot intézte Tisza István gróf miniszterelnökhöz:

Az egész független nemzeti érzésű közvélemény osztatlan helyeslésével és lelkes rokonszenvével kísérik ezt a küzdelmet, melyet Nagyméltóságod a parlamentárizmus igaz törvényeinek érvényesítése érdekében folytat. A Temesvármegyei szabadelvűpárt át van hatva attól a tudattól, hogy a parlamentárizmus alapigazsága a nemzetet egyedül joggal képviselő alkotmányos többség akaratának akadálytalan érvényesítése egyszerű mind nemzeti létünk egyik biztosítéka és ezért hazafias lelkesedéssel látjuk, mint igyekszik Nagyméltóságod államférfiúi bölcseséggel és a rendületlen meggyőződés bátorságával a nemzeti akarat érvényesülésének céljából az akadályokat elhárítani.

Tisztelettel üdvözlöljük ezért, ez akadályok elhárítása körül a tegnapi napon elért első sikere alkalmából és teljes ragaszkodásunkról és odaadó támogatásunkról biztosítjuk azon küzdelmekben, melyek Nagyméltóságodra programja megvalósítása körül várnak. — Vargies Imre pártelnök, Telbisz Imre főtitkár.

A temesvári szabadelvűpárt végrehajtóbizottsága ma délben Plansich Mátyás királyi tanácsos, pártelnök elnöklésével tartott értekezletén egyhangú lelkesedéssel elhatározta, hogy feltétlen hozzájárulásáról és bizalmáról biztosítja Tisza István gróf miniszterelnököt a parlamenti anarchia megszüntetésére irányuló hon- és alkotmánymentő akciójában és a következő táviratot intézte a miniszterelnökhöz:

A törvényhozás felforgatott rendjének helyreállítására és a komoly alkotmányos feladatok teljesítésére irányuló harc döntő fordulata alkalmából amidőn Nagyméltóságodat mint a parlamentnek s a nemzetnek komoly célokra törő lelkes és erős vezérért ott látjuk küzdeni a szent ügy tudatától át-

A végső stáció.

A temető mellett vonat robog el,
Ott rohan az élet, itt már vesztegel,
A temető elől hiába szalad,
Az végső stáció mégis az marad.

Cecil.

A hátráló.

Az új tábornok két nap előtt érkezett Sidibel-Abbesbe s megkezdte a szemlét.

Lovagló pálcáját hóna alá szorítva, gyors léptekkel haladt a rettenetes bő nadrágu zuávok sorai között s egyszerre hirtelen megállt és kérdő hangon szólt:

— Tegnap polgári ruhában jártam a városban. Egy áészeg zuáv durván reám kiáltott, hogy adjak neki borraivalót. Az az ember lépjen elő azonnal!

Egy trombitás három lépést megelőzve a többieket, kezével turbánját érintve köszöntötte a tábornokot.

— Az az ember én voltam!

Öreg katona volt. Bronzszínű arcán egy hosszú kardvágás sebhelye piroslott végig. Dolmánya karján négy paszománt mutatta szolgálati éveinek számát s mellén öt érem csillogott.

— Tunis, Tonking, Dahomey, Madagaszkár, Kina, — mormogta a tábornok.

Az öreg vitézzel nem volt szíve szigoruan banni.

— Miért tetted ezt? — kérde tőle.

— Szomjas voltam tábornokom!

E válasz teljesen lefegyverezte a tábornokot, de mert nem akarta szó nélkül hagyni a dolgot, homlokát szigorú ráncokba szedve, pálcájával nagyokat ütött csizmájára.

— En csak annak adok inni, aki megérdemli, — s azután folytatta a szemlét.

A következő héten a kaszárnya ropant lázas izgalomban volt. Egy zuáv-zászlóaljzat mozgósítottak a dél-oráni határra, a hol egy marokkói és tuareg-banda legyilkolta a francia őrséget.

Az indulás előtt a tábornok megvizsgálta a távozó zászlóaljzat.

Egyszerre megállt a kürtös előtt:

— Hát te vagy az, aki mindig szomjas? Nos jöjj vissza az érdeméremmel s akkor kocintunk egymással.

A zászlóalj nyugodt, egyforma lépésben haladt a rengeteg pusztaságban, a homoktengeren keresztül s a tikkasztó nap tűzében volt szívük harsogtatni harsó dalukat:

Hurrá, hurrá! Itt jönnek a sakálok!

A batalion előtt egy fél mértföldre haladt két szakasz, amely egy hadnagy vezérelte alatt a felderítő szolgálatot végezte. Ide volt beosztva a trombitás.

Es zengett a dal: Hurrá, hurrá, jönnek a sakálok!

— Ez csak vaklárma, — szólt egy rumi — erre nyoma sincs a tuaregnek; jobb volna ha hazaeresztenének.

Alig végezte szavait, golyózápor bori-

totta el a félszázadot s mintha a földből bujtak volna elő, egy egész sereg fehér burnuszu arab vette őket körül s rémes ordítással rohant rájuk:

— Naoldine bebeck! . . . Emehi! — hangzott mindenfelől.

Legalább ezer gyalogos és félannyi lándzsás lovas vette körül őket.

A fiatal hadnagy, akinek ujdonatuj egyenruhája csak most ismerkedett meg az ut porával, most kerülvén ki a st.-eyrei iskolából, megdöbbsent a nagyszámu ellenségtől. Lehetetlen volt még elgondolni is, hogy néhány emberével fentarthassa magát addig, míg a zászlóalj megérkezik.

Sajnálta biztos halálba vinni embereit s úgy gondolta, okosabb lesz jó rendben visszavonulni s aztán erősítést nyerve, verni le az ellenséget.

— Kürtös! — kiáltott — fujd a hátrálót!

E parancsra a kürtös, mint a sebesült párdue szökött fel:

— Hátrálót? Azt a zuávoknál nem ismerik hadnagy ur!

Es ajkaihoz szorítva kürtjét, teljes erejéből fujta a támadót!

Mint villámáram, rázta fel az embereket a riadó. Ledobták hátböröndjüket, egy pillanat alatt a fegyverek esővén villogott a bajonet s minden torokból viharos, orkán-szerű erővel tört elő:

— Hurrá, hurrá!

hatott szabadelvűtábor első esatavonálában, az alulirottak, mint a temesvári szabadelvűpárt végrehajtó bizottsága hazafiúi hálánk és lelkesedésünk egész melegevel üdvözljük Nagyméltóságodat és biztosítjuk arról, hogy a magyar politikai élet díszére és méltóságára oly feltékeny hazafias társadalom, de az állami élet minden terén hasznos és komoly munkát áhító összes néprétegek is egyaránt lelkes egyértelműséggel támogatják Nagyméltóságodat abban az akciójában, mely vissza fogja állítani a törvényhozás munkaképességét, állami és nemzeti erőnk eme feltett kutforrását, Magyarország haladásának és jólétének legbiztosabb alapját.

A temesvári szabadelvűpárt végrehajtó-bizottsága nevében Plansich Mátyás elnök, Barát Armin jegyző.

— **A budapesti nagy gyűlés.** A tegnap megtartott szabadelvű nagy gyűlésre vonatkozólag a következő értesítést vettük. A budapesti székesfőváros szabadelvű pártja elnökségeinek tegnap délelőtt 11 órakor a fővárosi vigadóban tartott nagygyűlése teljes rendbe folyt le. Óriási közönség gyűlt össze, mely zsufolásig töltötte meg a nagytermet úgy, hogy a rendezők a tulsufoltság elkerülése végett felkérte a rendőrséget, hogy a kijáratokat állja el. Így az egyre jelentkezőkből sokan kint rekedtek. A nagy gyűlés fél 1 óra tájban ért véget. A szétoszlás rendben történt. A miniszterelnök egymagában, gyalog ment a Teleki-palotába, visszautasítva a Gyalokay rendőrtanácsos által felajánlott rendőri kíséretet. A Vigadó környékén a gyűlést megelőzőleg s azután kisebb, nagyobb rendezvények voltak. A csoportosulásokból egyesek ellenszegültek s rendőrség intézkedéseinek abcug-ok is hangzottak, s akadtak, a kik hólapdákat dobáltak a gyűlésen résztvevőkre. A rendezvények közül mintegy 30-at előállított a rendőrség.

— **A kereskedelmi csarnok közgyűlése.** A debreceni kereskedelmi csarnok tegnap délután tartotta ez évi rendes közgyűlését. A közgyűlést Kernhoffer József elnök nyitotta meg, mit a választmány jelentése követett. A választmány jelentése szerint az évi bevétel 1400 korona, míg a kiadás 100 koronával kevesebb. A közgyűlés elhatározta, hogy a Csarnok teljesen függetleníti magát a Kereskedő-Társulattól, a jelenlegi helyiség

Óriás zsvájv töltötte be a pusztaságot s a zuávokat elnyelte a porfelhő.

Hiába igyekezett e heroizmushoz nem szokott fiatal hadnagy visszatartani a fiukat, hiába kiabált utánuk:

— Örültek vagytok! Kábaság amit tesztek, várjátok be legalább az erősítést!

Senki sem hallgatott reá, a zuávok rohantak a vén kürtös után. A trombita éles hangja töltötte be a levegőt:

— Előre! Előre!

De a kis csapat nem lelt ellenséget maga előtt. A marokkóiakat annyira meglepte e váratlan roham, hogy elröppentek, mint a verebek.

A zászlóalj visszatért Abbesbe. A garnizon minden ezrede díszben várja a tábornok látogatását, aki üdvözlőnk akarja katonáit. A zászló előtt lelkes beszédet tart, a miből a legénység csak tört szavakat hall:

— Beesület... Haza... Franciaország...

Egyszerre kilép a sorból — a trombitás. A mellén ragyog — a régi öt érem előtt — az érdemkereszt. Katonásan tiszteleg s a lehető legnyugodtabb hangon szól:

— Tábornok ur megígérte, hogy ha ezt a keresztet megszerzem, kocintani fog velem! Szabad kérem?... .

A tábornok ur elkacagta magát s ment a zuávval kocintani a kantinba.

meg nem felel s így a jövő évi május 1-től számított egy évre új helyiségbe költöznek. Elhatározták továbbá, hogy a vendégek ellátását nem adják bérbe, hanem az ellátást házilag kezelik. A jövő évi költségvetést teljes bizalommal a választmányra bízzák és felhatalmazzák a választmányt, hogy mindenben legjobb belátása szerint intézkedjék. Fejér Ferenc dr. kifogásolja, hogy gróf Tisza Istvánt a Csarnok az olasz borvám-szerződés megkötése alkalmából üdvözlötte. Helytelennek tartja, hogy a Csarnok politizál. Az elnök kijelenti, hogy a Csarnoktól a politika távol áll. Az a multkori üdvözlés azért volt, mert a Csarnok egyik borkereskedő tagja ajánlotta, hogy a magyar borkereskedőkre nézve előnyösen megkötendő olasz borvám-szerződésért üdvözlő táviratot intézzenek gróf Tisza Istvánhoz. A mikor a Csarnok a javaslatot magává tette, akkor tette ezt közgazdasági s nem pedig politikai szempontból. Fejér Ferenc dr. a választmányt készségevel vette tudomásul. A számvizsgáló-bizottságba Balázs Bertalan dr.-t, Aron Jenőt és Jónás Mórt választották meg. Néhány csekély fontosságú ügy letárgyalása után a kilépett választmányi tagok helyét töltöltötték be. Választmányi tagok lettek kereskedők részéről: Csanak József, Falk Armin, Falk Lajos, Fenyő Sándor, Fürst Odón, Nagy Jakab, Reichmann Armin, ifj. Svarecz Vilmos és Ungár Albert; nem kereskedők részéről: Hegedüs Jenő dr., Király Gyula, Ormódi Lajos, Rózinger Lajos és Szántó Sámuel dr. A választás megejtésével a közgyűlés véget ért.

— **Erzsébet ünnepély.** Az izr. orth. elemi iskolának Erzsébet királyné emlékeztetése tegnap délelőtt szép ünnepélye volt. A Himnusz éneklésével kezdődött az ünnepély, majd Klein Márton igazgató lépett az emelvényre és hatalmas, szép beszédben áldozott Nagyasszonyunk emlékének. Az igazgató beszéde után Stark Gizella, Herskovits Gizella, Gaiger Berta és mások szavaltak.

— **Csokonai ünnep a főiskolában.** A Magyar Irodalmi Önképző Társulat tegnap este a főiskola dísztermében fényesen sikerült Csokonai-ünnepet rendezett. A termet zsufolásig megtöltötte társadalmunk sok előkelőségén kívül a megjelent, szép hölgyközönség, míg a diákság és az énekkar a karzatokon helyezkedett el. Az ünnep bevezetéseként a főiskolai kántus Csokonainak a Reményhez című dalát énekelte. H. Kiss Pál, a társulat elnöke mondott aztán szép beszédet a költő működéséről. Az énekkar szép énekszámát, majd Ferenczy Gyula dr. tanár magasszárnyalású beszéde következett ezután. Az ünnepi est legbájosabb része Takács Gabi éneke volt. A jelenlevők nagy óvációkban részesítették a szép hangú urleányt, ki néhány szép magyar nótát énekelt szívvél, szívrehatóan. Jó kedvre derítette a hallgatóságot Tóth Endre, ki Csokonainak egyik vig költeményét szavaltta oly ügyesen, hogy szavaltatát megújrazták. Az igazán szépen sikerült ünnepélyt a főiskolai kántus zárta be.

— **Öngyilkosság.** Tegnap délelőtt 9 órakor a rendőrséget értesítették, hogy *Harangozó János* 31 éves nős 3 gyermek atyja Csapó-kert I-ső járás 2 ik számú lakásán. nadrágszíjjal az ajtó fölére felakasztotta magát. Dr. Balkányi Emil kerületi orvos és Onody Mihály polgári biztos azonnal megjelentek a helyszínen, és a holttestet beszálították a kórházba. Öngyilkosságának oka ismeretlen.

— **Esküvő.** Diszes esküvő folyt le tegnap délután az izr. templomban, melyen városunk színe java megjelent. Rószinger József csegei földbirtokos vezette oltárhoz Gyémánt Ilonkát, Gyémánt Samu földbirtokos leányát. Az esketési szertartást Krausz főrabbi végezte, a ki a fiatal párhoz szépbeszédet mondott. Este a Bikában nászlakomára gyűltek össze a vendégek, ma reggel a fiatal pár nászutra indult Párisba.

— **Meghívás.** A Debreceni Kereskedelmi és Iparkamara 1904. évi november hó 23-án szerdán délután 3 és fél órakor székháza tanástermében (Piac-utca 69. szám)

rendes közgyűlést tart, melyre a kamara tagjait tisztelettel meghívja Szabó Kálmán elnök.

— **LETZTER JÓZSEF** fényképészeti festészeti és fényképnagyítási műterme Piac-utca 44. dr. Ujjalussy-ház. Allandó fényképkiállítás a műterem kapubejáratánál levő kiskakában.

SZÍNHÁZ

* **A lőcsei fehér asszony.** (Bemutató előadás) Szegény Jókai Mór! Ha tudta volna, hogy egy komoly író s zámba nem vehető fiatal ember ennyire tönkreteszi az ő dédelgetett, kedves, lángelmével és bámulatos fantáziával megírt regényét, dehogyan engedte volna meg halálos ágyán a lőcsei fehér asszonydramatizálását: *Faragó Jenő*-nek. Aki valaha forgatott tollat, aki valaha láttott már három szindarabot életében, az is tudott volna valamit eszínálni Jókai regényéből. Nos hát *Faragó Jenő* is csak valamit tudott belőle eszínálni. Pedig ha ez az ötlet arra hivatott embernek jut eszébe, akkor a debreceni közönség, mely a jól ismert címre, zsufolásig megtöltötte a színházat, nem ment volna ki onnan egy csalódással gazdagabban. A tegnap bemutatott darabnak az a főhibája, hogy a felvonás végek teljesen el-laposodnak, a dramatizáló nem tudta kihasználni azt a számtalan alkalmat egyes felvonások, vagy képek befejezésére, melyek hatást gyakoroltak volna a közönségre. Tagadhatatlan, hogy a harmadik felvonás eléggé sikerült, de egy majdnem négy óráig tartó darab jóságához kevés az, ha csak egy felvonás sikerült.

A darab majdnem érthetetlen és az egyes szereplők szájába olyan kifejezéseket ad a dramatizáló, hogy egyenesen mosolyba késztetik a jámbor nézőt. Egy nagyon hatásosan felépített jelenetet evvel ront le a szerző: Vagy grófi koronával a fejeden, vagy fej nélkül még el innen.

A darab kiállítása nagyon regényes volt. A díszletekben viszont láttuk régi ismerőseinket, a rendezésben is volt hiba. *Jeszenszky* né, Korponainéja sok kívánni valót hagyott maga után. *Csontos Gyula* ismét bebizonyította, hogy jó színész és tud alakítani. *Sebestyén Géza* nagyhatással játszott. *Mezei Andor*, *Palágyi Csiky László*, *Iványi Antal*, *Halász Alfréd* tetszettek. Nagy sikere volt *Szabó Irmának*, a kis *Andrássy* fiú szerepében.

(b.)

Legújabb
női ruhaszövetek
Blouse selymek
Flanellek
Velezek
raktárra érkeztek
DONOGÁN és SOMOSSY
Kunz József és utóda Tsa céghez,
Kistemplombazár.

MAGYAR REGÉNYIRÓK.

Megjelent az első sorozat. Tartalma:
Csiky Gergely: Az Atlasz család. Illusztrálta Neogrády Antal.
B. Kemény Zsigmond: A rajongók. Két köt. Illusztr. R. Hirsch Nelli.
Pálffy Albert: Esztiike kisasszony professzora. Illusztr. Márk Lajos.
Vadnai Károly: A kistündér. Illusztrálta Nagy Sándor.

A legértékesebb magyar regények

egyöntetű képes kiadása hatvan kötetben.

Szerkeszti:

MIKSZÁTH KÁLMÁN

a ki a nagy vállalat eszméjét kidolgozta és a kötetek elé megírja az írók jellemrajzát.

A nagy magyar elbeszélő méltatja a magyar elbeszélő irodalom jeleseit.

A bevezetések sorozata együtt a magyar regényirodalom kész története.

A gyűjtemény 34 író 54 munkáját — a magyar irodalom ötvennégy kiváló alkotását — öleli fel.

AZ ÍRÓK NÉVSORA.	Baksay Sándor	Dóci Lajos	Iványi Ödön	Nagy Ignác	Tolnai Lajos	AZ ÍRÓK NÉVSORA.
	Benickyné Bajza Lenke	B. Eötvös József	Jókai Mór	Pálffy Albert	Vadnai Károly	
	Beöthy László	Fáy András	B. Józsika Miklós	B. Podmanický Frigyes	Vas Gereben	
	Beöthy Zsolt	Gaál József	Justh Zsigmond	Pulszky Ferenc	Verseygy Ferenc	
	Bródy Sándor	Gárdonyi Géza	B. Kemény Zsigmond	Rákosi Jenő	Werner Gyula	
	Csiky Gergely	Gyulai Pál	Kuthy Lajos	Rákosi Viktor	Wohl Stefanie	
	Degré Alajos	Heregh Ferenc	Mikszáth Kálmán	Toldy István		

Minden kötet egy-egy kiváló magyar festőművész illusztrációival.

Mindössze ezer illusztráció külön diszes műmellékletek formájában.

Tiszta, szép metszésű, könnyen olvasható betűk. Finom, famentes papiros.

Diszkrét izlésű, diszes bekötési tábla.

MEGRENDELŐ-JEGY.

A cégtől
ezennel megrendelem a
„MAGYAR REGÉNYIRÓK“
című gyűjteményes vállalat hatvan kötetét, vászonkötésben 300 kor.-ért:
a) négy koronás havi részletfizetés mellett,
b) félévenként fizetendő 25 kor. utánvét mellett.

A nem kívánt módozat törölnö.

Tudomásul veszem, hogy a fenti műből 1904. szeptember hótól kezdve félévenként egy-egy 5 kötetből álló sorozat jelenik meg. A részletek az első szállítástól kezdve minden hó 1-én a fenti cégnél
fizetendők be mindaddig, míg a mű teljes vételára kiegyenlítve nincs. A részletek be nem tartása esetén a részletfizetési kedvezmény megszűnik és a teljes vételár esedékessé válik. Az első részlet utánveendő.

Szövegi megállapodások érvénytelenek.

Lakhely és kelet:

Név és állás:

A „Magyar Regényírók“

minden művelt magyar uri család örökbecsű könyvtára. A hatvan kötet félevenként öt kötetes sorozatokban jelenik meg. Az első öt kötet most hagyta el a sajtót.

A 60 kötet ára előkelő kötésben **300 kor.** Törleszthető havi **4 koronás** részletekben is. Megrendelhető a mellékelt rendelő-jegy felhasználásával bármely könyvkereskedés útján — Részletes prospektust kívánatra készséggel küld a kiadó intézet.

Franklin-Társulat

magyar irodalmi intézet és könyvnyomda

Debrecen, nyomtatott László József könyvnyomdájában